

Projekat Živeti zajedno

Opšti podaci o nastavnoj jedinici	
Predmet	Građansko vaspitanje
Naziv nastavne jedinice	Dečiji rad
Razred	II
Autor nastavne jedinice	Dražković Mirjana
Škola	Tehnička škola Užice
Tip časa	
	Obrada
Nastavne metode	
	Dijaloška
Oblici rada	
	Frontalni, grupni
Ciljevi (ukratko navesti ciljeve koji se žele postići navedenim aktivnostima)	Obraditi problem „dečijeg rada“ uopšteno i posebno u Srbiji kao oblik kršenja konvencije o dečijim pravima, posebno dečijeg prava na zaštitu od zlostavljanja i zanemarivanja
Ishodi (taksativno navesti kakve ishode očekujemo posle navedenih aktivnosti, tj. šta će učenici/svojiti/razumeti/osvestiti/uraditi posle aktivnosti)	-Zainteresovati učenike za prava dece u svetu -Napraviti razliku između dečijeg rada kojim se krše dečija prava i rada dece koji je za njih i okolinu koristan -Osvestiti važnost aktivnog učešće mladih u cilju zaštite sopstvenih prava (pravo na zdrav razvoj, obrazovanje, slobodno vreme, zaštitu)
Tok časa (navesti scenario nastavne jedinice, tj. uvodne, centralne i završne aktivnosti. Odrediti i orijentacioni vremenski okvir za aktivnosti – navesti trajanje aktivnosti u minutima)	<p>Prvi korak (5 minuta): Nastavnik daje uvodnu reč(Prilog 1): „Siromaštvo je glavni razlog zbog koga deca moraju da rade, ali je ono ujedno i posledica. Deca iz siromašnih porodica prisiljena su da rade, zbog toga ne idu u školu, a kada odrastu nemaju obrazovanje. Procenjuje se da širom sveta radi 100-250 miliona dece mlađe od 15 godina: tkaju tepihe, oru njive, obavljaju teške kućne poslove. Najrašireniji je rad dece u Africi (južno od Sahare), Aziji, Latinskoj Americi. Zapošljavanje dece je vrlo unosno, zato što je dečiji rad vrlo jeftin, deca nisu u stanju da se brane, skoro nikada nisu sindikalno organizovana. Novcem koji zarađuju deca najčešće pomažu porodice.“</p> <p>Drugi korak (15 minuta):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Posle uvodne reči sledi diskusija: <ol style="list-style-type: none"> 1. Šta je dečiji rad? 2. Koji su najteži oblici dečijeg rada? 3. Da li je svaki rad deteta iskorišćavanje? Ako nije kako bi ste napravili razliku? (Učenici odgovaraju samostalno, a potom dobijaju i komentarišu tekst sa interneta-Prilog 2: „ Dečiji rad je onaj rad koji je mentalno, psihički, socijalno i moralno opasan i štetan za dete i utiče na njegovo školovanje, tako što ga: - onemogućava da pohađa školu -obavezuje da napusti školu pre vremena Nije svaki rad vezan za iskorišćavanje. Pravovremeno i povremeno uključivanje dece u obavljanje pojedinih poslova doprinosi njihovom razvoju.“) 4. Da li je dečiji rad u Srbiji zabranjen?

5. Šta utiče da se dečiji rad zloupotrebljava?

Treći korak (15 minuta):

Učenici se dele u grupe po 6 učenika idobijaju pitanja o dečijem radu da rangiraju. Pitanja (prilog 1):

1. Šta je najgori oblik dečijeg rada u Srbiji?(rangirati odgovore od 1 do 4)

- prosjačenje
- prostitucija
- krađa i druge nezakonite radnje
- težak fizički rad

2. Šta su uzroci?(rangirati odgovore od 1 do 2)

- siromaštvo
- nešto drugo/šta?

3. Ko je odgovoran za zloupotrebu dečijeg rada? (rangirati odgovore od 1 do 5)

- socijalne ustanove
- roditelji
- nastavnici
- društvo u celini
- vlada, ministarstva

4. Kako pomoći deci žrtvama iskorišćavanja dečijeg rada? (rangirati odgovore od 1 do 6)

- bolji rad institucija
- zakoni/kazne
- smanjenje siromaštva
- edukacija
- psihološka podrška
- oduzimanje deteta roditeljima/starateljima

Četvrti korak (10 minuta): Deca prezentuju svoje radove nakon čega sledi komentar i diskusija:

- Da li možete da učinite nešto ili da predložite mere za popravljjanje položaja dece koja su žrtve zloupotrebe dečijeg rada? Šta?

- Da li su deca, pripadnici određenih grupa, izloženija dečijem radu? Objasniti.

- Koje predrasude i stereotipe su u osnovi kršenja prava deteta (zaštita od izlaganja dečijem radu), imajući u vidu rizične grupe.

- Postoji li dečiji rad u našem gradu? Srbiji? Navedite primere dečijeg rada u Srbiji.

- Da li ste videli decu radnike, sta rade, kako žive i sl...

- Da li je svaki rad dece kršenje njihovih prava? Objasniti.

- Koja vrsta rada je poželjna za decu, razvojno važna i korisna za njih? Objasniti.

Napomena za nastavnika:

Istaci položaj vrsnjaka u različitim zemljama, o kršenju njihovih prava. Osvestiti kod dece nejednake početnim mogućnosti dece (startnim pozicijama, životno okruženje koje

	<p>je različito). Istaći odgovornosti države, pojedinaca na ostvarivanju/kršenju prava. Istaci sukoba prava (prava egzistencije i prava obrazovanja).</p> <p>Primer sukoba prava ističemo kroz priču da je vlada zemlje, zabranila rad dece u fabrikama, i upisala ih u škole (pravo deteta na obrazovanje). Međutim, posledica takve odluke je bila narušavanje prava na život, opstanak i razvoj, jer su mnoga od te dece bila hranioci porodica, te njihovim prestankom rada dovedeni su u novi problem. Ističemo da donete odluke, iako donete u "najboljem interesu deteta" po nekad mogu da dovedu do kršenja nekog drugog prava, do situacije sukoba prava.</p>
<p>Elementi interkulturalnosti u nastavnoj jedinici (detaljno navesti šta su sve elementi koji ukazuju na različitost i uvažavanje različitosti u određenoj nastavnoj jedinici, na koje sve načine nastavna jedinica podstiče učenike da razmišljaju o različitostima i da se decentriraju iz svoje tačke gledišta)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Učenici trba da shvate da je rad dece prisutan u svim zemljama i narodima i da je njegov obim veći što je zemlja slabije razvijena. - Svest o tome da različite početne pozicije dece (neka deca odrastaju u sirimašnim a neka u bogatijim sredinama) uslovljavaju njihovu uspešnost i uslovljavaju specifična prava koja se krše. - Priprema učenika da prepoznaju dečiji rad koji je razvojno zdrav i koristan za decu od eksploatacije dece.
<p>Materijal (taksativno navesti materijale koji se koriste za realizaciju nastavne jedinice, a primerak svakog materijala dostaviti u prilogu).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Prilog 1 - Papir, olovke za svaku grupu.